

Karalių ir kunigaikščių mieste Merkinėje – jubiliejinė šventė „Merkinės miestas atveria duris“

Rūtos Averkienės nuotr. / Šventės akimirka

Autorius: Rūta Averkienė

Šaltinis: 15min

Istorine praeitimi garsi ir turtinga Merkinė šešių šimtų šešiasdešimtųjų metinių proga prasmingai ir originaliai atvėrė simbolines miestelio istorijos ir kultūros duris. Čia dvi dienas vyko jubiliejinė šventė „Merkinės miestas atveria duris“, kurią papuošė koncertai, amatų mugė, kūrybinės dirbtuvės, parodų pristatymai miestelio aikštėje ir bažnyčioje. Juose gausiai dalyvavo merkiniškiai ir svečiai. Prieškario karta būtų patyrusi dėją vù jausmą – į šventę, kaip 1935–aisiais, vėl atvyko Prezidentas Antanas Smetona, o miestelio aikštėje kaip kadaise gausiai šurmuliavo amatininkai.

Jubiliejinis renginys prasidėjo iškilmingu Merkinės vėliavos pakėlimu šalia muziejaus. Miestelio centre, S.Dariaus ir S.Girėno aikštėje, nuo pat ryto visą dieną vyko tautodailininkų ir prekybininkų darbų mugė. Čia buvo galima išvysti senovės amatų – kalvystės, medžio drožybos, odos siuvinių – pristatymus. Originalią dovaną šventės svečiams padovanojo Alytaus miesto teatras. Jo aktoriai simboliniu laiko tiltu šventės dalyvius perkėlė į A.Smetonos laikmetį – prie menamų miestelio vartų stovėjo prekybininkas žydas ir kvietė visus į šventę, tvarką prižiūrėjo to meto policininkas,

Šioje svetainėje naudojame slapukus (angl. „cookies“). Jie padeda atpažinti prisijungusius vartotojus, matuoti auditorijos dydį ir naršymo įpročius; taip mes galime keisti svetainę, kad ji būtų jums patogesnė. Plačiau apie tai: [privatumo politika](#).

Sutinku

Slapukų nustatymai

Rūtos Averkienės nuotr./Šventės akimirka

Tą dieną atidaryta įdomi miestelio žydų bendruomenės tarpukario istorijos akcentus iliustruojanti paroda „XX a. pirmos pusės Merkinės centrinė aikštė nuotraukose ir rekonstrukcijose“ ir pristatytas projektas „Durys atsidaro“. Jo metu centrinę aikštę papuošė čia praeityje veikusių parduotuvėlių durys.

Šios parodos bei projekto autorius – Merkinės krašto muziejaus darbuotojas Žygimantas Buržinskas. Jis pažymėjo, jog projekto idėja – ne šiaip pastatyti duris, tačiau jų pagalba į miestelio istoriją pažvelgti giliau. Durys pastatytos atminti tai, ko Merkinėje jau nėra. Tai standartinės krautuvų durys, puošusios miestelio centrinę aikštę prieškarui. Tuo laikotarpiu jų buvo apie penkiasdešimt, vadinasi, maždaug tiek buvo parduotuvėlių ir užkeigų. Ž. Buržinsko teigimu, šią parodą paruošti prirėkė ne vienerių metų.

„Įsivaizduoti to laikmečio Merkinę labai sudėtinga. Jei šiandien Merkinėje pastatytum to laikmečio žmogų, jis nesuprastų, kur yra, nes ano meto Merkinės jau nėra. Antrojo pasaulinio karo metais ji buvo du kartus susprogdinta. Iš esmės beveik visa miestelio bendruomenė sunaikinta. Čia gyveno apie penkiasdešimt procentų žydų. Neliko nieko, nėra atminties, turime tik keletą tikrų merkiniškių šeimų, tad labai sunku atkurti, kas buvo. Šitos durys – ženklas atminti senąjį miestą ir senąją Merkinę, čia gyvenusius žmones. Žiūrėdami pro tas duris, galime įsivaizduoti, kokia buvo ir kokia galėjo būti Merkinė“, – sakė Ž. Buržinskas.

Merkinės aikštę papuošė miesto ribas žymintis ženklas, kurio autorius – merkiniškis Vytautas Černiauskas. Tai tikrai prasmingi Merkinėje iškilę akcentai.

Visi, sveikinusieji Merkinės miestelio žmonės su jubiliejumi, pažymėjo jo svarbą mūsų valstybės istorijoje. Jie trumpai priminė garbingą ir turtingą ne vieno šimtmečio miestelio istoriją, kai Merkinė buvo administracinis, karinis, ekonominis ir kultūrinis Dainavos krašto centras.

Rūtos Averkienės nuotr./Šventės akimirka

Šioje svetainėje naudojame slapukus (angl. „cookies“). Jie padeda atpažinti prisijungusius vartotojus, matuoti auditorijos dydį ir naršymo įpročius; taip mes galime keisti svetainę, kad ji būtų jums patogesnė. Plačiau apie tai: [privatumo politika](#).

Sutinku

Slapukų nustatymai

Merkinė pirmą kartą paminėta prieš šešis šimtus šešiasdešimt metų Pskovo metraščiuose. Ne veltui kai kurie istorikai Merkinę vadina karalių ir kunigaikščių miestu, dvasine Dainavos ar net visos Lietuvos sostine. Juk šiemet sukanka keturi šimtai penkiasdešimt metų, kai Žygimantas Augustas pakartotinai suteikė Merkinėi Magdeburgo teises ir patvirtino miesto herbą su vieneragiū, o 1387 metais karalius Jogaila Merkinėje suteikė Magdeburgo teisės Vilniaus miestui. 1648 metais čia mirė karalius Vladislovas Vaza, prieš mirtį prisakęs jį išnešti į miestelio aikštę, kad visi žmonės matytų, kaip valdovas užgęs. Merkinės pilyje Vytautas Didysis rašė laišką į Vakarus. Istoriniuose šaltiniuose minima, kad Šiaurės karo metu Merkinėje keletą kartų buvo sustojęs Rusijos caras Petras Pirmasis.

Merkinės herbas – vieneragis – nuo XVI pradžios buvo naudojamas Lietuvos valstybės herbe skydininku. Pagal to meto sampratą baltas vieneragis buvo mėnulio ir kunigaikščių atributas... Merkinė praeityje buvo vadinama viena svarbiausių tvirtovių. Tokia tad Merkinės praeitis, kurios iki šių dienų neišlikusį didingumą liudija Merkinės kraštotyros muziejuje saugomas gaisre apsilvęs neišlikusios rotušės varpas su jame įspaustu herbiniu vieneragiū.

Po iškilmingo šventės atidarymo vyko koncertas, kuriame dalyvavo folkloro ansamblis „Kukalis“, šokių kolektyvas „Versmė“, Merkinės etnokultūros klubas „Kukumbalis“, žydų dainų ir šokių ansamblis „Fajerlech“, dainavo Rugilė Sinkevičiūtė ir Kamila Antanevičiūtė, folkloro grupė „Žalvarinis“.

Tautodailės ir amatų mugėje buvo galima įsigyti įvairiausių dirbinių iš medžio, keramikos, paskanauti ir lauktuvėms parsivežti sūrių, dzūkiškų ir totoriškų valgių ir net žydų kulinarinio paveldo produktų iš „Beigelių krautuvėlės“.

Rūtos Averkienės nuotr./Šventės akimirka

Kitą dieną daugybę žmonių į Merkinę sukvietė Šv. Roko atleidai Merkinės Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų parapijos bažnyčioje, čia Šv. Mišias už Merkinę ir jos gyventojus aukojo vyskupas emeritas Juozas Matulaitis. Po Šv. Mišių bažnyčioje vyko choro „Merkinė“ penkių metų jubiliejui skirtas koncertas. Jame kartu su choru kūriniai atliko operos solistai Laimonas Pautienius ir Šarūnas Šapalas.

Gerdos Giedraitytės-Gudjurgienės knygelėje „Atmintis yra rojus. Pasivaikščiojimai po senąją ir dabartinę Merkinę“ rašoma, kad „karai ir gaisrai nušlavė senovės didybės paminklus: bažnyčias, vienuolynus, rotušę, miesto vartų ženklus. Išliko karališkas gamtos grožis, senos tradicijos ir nuoširdūs žmonės, kuriems rūpi, kad senoji Merkinė džiugintų savųjų ir svečių širdis“.

Prieš dešimtį metų šalia seniūnijos pastatytas skulptoriaus Antano Česnulio sukurtas koplytstulpis žymi vietą, kurioje stovėjo Dominikonų vienuolynas. Netoli bažnyčios pastatytas skulptoriaus Tado Gutausko koplytstulpis žymi vietą, kurioje XVII-XVIII a. stovėjo Jėzuitų vienuolynas ir Šv. Kryžiaus bažnyčia. Skulptorius Juozas Videika sukūrė koplytstulpį, kuris pastatytas XVII-XIX a. stovėjusios Šv. Apaštalo Petro ir Povilo bažnyčios vietoje. Ant namo, kuriame mirė Lietuvos kunigaikštis ir Lenkijos karalius Vladislovas Vaza, kabo skulptoriaus Antano Balkės sukurta granitinė lenta. Vilniaus ir K.Jagmino gatvių sankryžoje, kur senovėje buvo septynių gatvių susikirtimo vieta, pastatyta skulptoriaus Antano Lanausko jubiliejinė skulptūra iš akmens, kurioje iškaltos svarbiausios Merkinės istorijos datos ir miesto antspaudas, simbolizuojantis Vilniaus miesto ir Merkinės istorinį ryšį – 1387 metais Jogaila Merkinėje Vilniaus miestui suteikė Magdeburgo teises.

Šioje svetainėje naudojame slapukus (angl. „cookies“). Jie padeda atpažinti prisijungusius vartotojus, matuoti auditorijos dydį ir naršymo įpročius; taip mes galime keisti svetainę, kad ji būtų jums patogesnė. Plačiau apie tai: [privatumo politika](#).

Sutinku

Slapukų nustatymai

Jeigu sugalvotumėte aplankyti Merkinę, kiekvienas merkiniškis-savo miestelio patriotas apie ją papasakos su ypatinga pagarba ir meile šiam Lietuvos kampeliui, kad ir kiekvienas apsilankęs čia pajustų ir įtikėtų, jog visa tai, kas čia gyva ir tai, kas vyksta, verta jamžinimo.

Visos teisės saugomos. © 2008 UAB „15min“. Kopijuoti, dauginti bei platinti galima tik gavus raštišką UAB „15min“ sutikimą.